

AN-SIKTET

FOLKARE SLÄKTFORSKARFÖRENING

Nr 3

Årg. 12

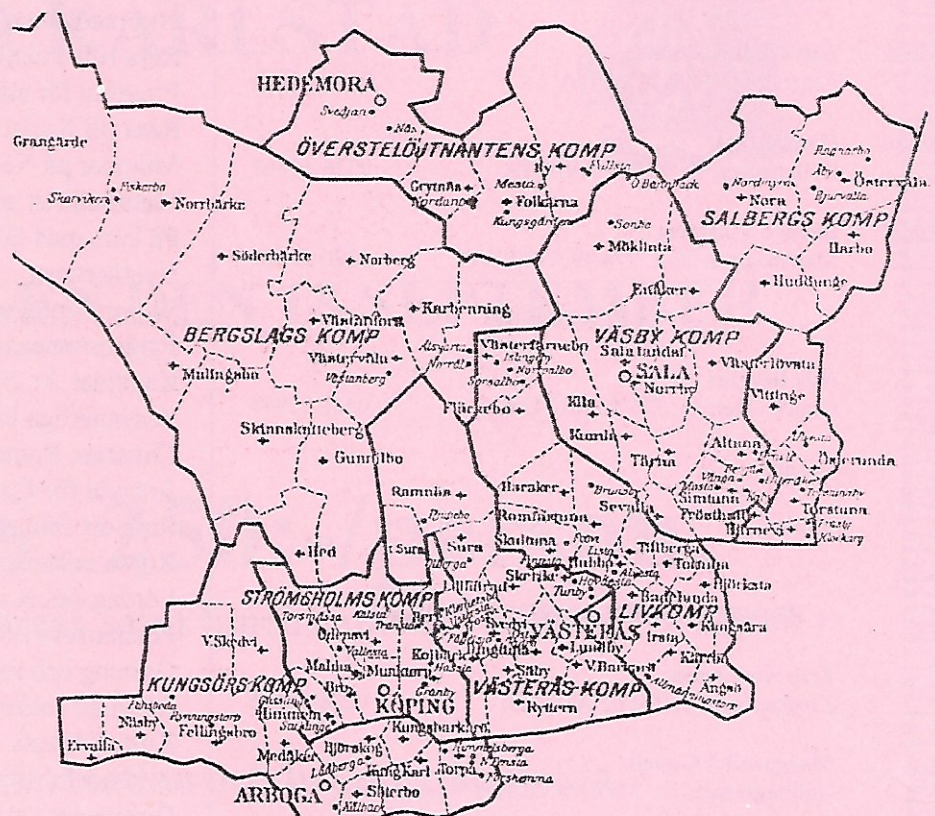
Augusti 1999

Första månadsträffen - onsdagen den 1 september

Som vi berättade i An-Siktet 2/99 så börjar vi i höst med månadsträffar där vi kan dryfta någon intressant frågeställning. Alla deltagare får dra sitt strå till stacken. Träffarna kommer att förläggas till den första onsdagen i varje månad.

Den första träffen blir onsdagen den 1 september och temat blir naturligtvis soldater. Det är ju det stora ämnet just nu i vår förening i och med det projekt som vi håller på med. Att vi inventerar Folkare och Bergs kompanier vet nog redan de flesta, åtminstone de som läser vårt medlemsblad.

Vi träffas för att prata om soldater och forskning i största allmänhet.

Västmanlands regemente.

Regementsområdet och dess indelning samt befälsboställena 1699.

Klockan 18.30 startar vi och
föreningslokalen på Myrgatan 3 är adressen.
Välkomna!

FOLKARE SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningen bildades 9 april 1987 och är
ansluten till Sveriges Släktforskarförbund och
Dalarnas Släktforskarförbund.

Postadress: Box 85, 774 22 AVESTA 0226-51059
Besöksadress: Vuxenskolan, Myrgatan 3, 774 31 AVESTA
Medlemsavgift: 100 kr Postgiro: 58 45 11 - 0
Familjemedlem: 25 kr
Ungdomsmedlem: 25 kr (t o m 20 år)

STYRELSE 1999

Ordf: **Birgitta Larhm**
Markusgatan 13, 774 30 AVESTA 0226-55894

V.ordf: **Camilla Byggnings**
Åsgarn 15, 774 97 FORS 0226-31116

Sekr: **Sven-Olov Larsson**
Brunnbäcksvägen 46, 775 71 KRYLBO 0226-61536

Kassör: **Birgitta Gustafsson**
Sörby Gärd, Västansjö 11, 774 97 FORS 0226-31050

Mtrf: **Ingyar Gustafsson**
Åsgatan 8, 774 41 AVESTA 0226-54278

Suppl.: **Hans Groth**
Gyllenvägen 12, 774 61 AVESTA 0226-58467

Suppl.: **Barbro Vikström**
Mattsbogatan 20 E, 774 40 AVESTA 0226-55602

VALBEREDNING

Nils Bergius
Granåsvägen 25, 775 50 KRYLBO 0226-12893

Vakant

Vakant

PROGRAM- OCH ARBETSKOMMITTÉ

Erik Andersson
Klockarvägen 1, 774 62 AVESTA 0226-51505

Margaretha Gunell
Gullbågsvägen 21, 774 61 AVESTA 0226-59107

Barbro Larm
Betvallen 4, 775 96 KRYLBO 0226-66149

Bengt och Berit Tunler
Östra Parkgatan 30, 774 30 AVESTA 0226-53510

AN-SIKTÉT

Medlemsblad för Folkare Släktforskarförening.

Redaktörer: **Birgitta Larhm** och **Barbro Vikström**
adresser: se ovan

FÖRFATTAREN ANSVARAR SJÄLV FÖR INSÄNT MATERIAL

Citat ur An-Siktét får göras om källan anges.

Nya medlemmar

Ann-Charlotte Lygdman

Axel Johnsons väg 81
774 34 Avesta

Anna Norman

Prästgatan 4
776 32 Hedemora

Michael Olsén

Pyrolavägen 28
181 60 Lidingö

Gunnel Stridh

Grönsinkavägen 18
810 20 Österfämebo

Gun Körling fick fel förmann vid presentationen.
Vi ber om ursäkt för detta.

Hjärtligt välkomna!

Innehåll:

Första månadsträffen	1
Nya medlemmar, namnändring	2
Resa till släktforskarlag i Karlstad	3
Program för släktforskarlag i Karlstad	4
Resa till Karlstad	5
Miljoner på Nätet	5
Materialbrist som vanligt	5
På kurs med DISGEN	5
Nyutkommet	5
Victor Örnbergs Hederspris 1999	5
Pingstpromenad i Stjärnsund	6
Kandidat År 2002	6
Besynnerliga händelser	7
Christian Roman	9
Antavla för Carl Larsson i By	9
Rapport från styrelsen	14
Köpta mikrokort och planerade	14
Lördagsöppet i lokalen????	14
Forskarresa till Leksand	14
Ordning och reda i pärmarna	15
Inköp av sockenkataloger	15
Kultur Avesta	15
Arkiv-information	15
Öppetider i släktforskarlokalen	15
Anbyte i Tierp, Norduppland, 991016	15
Nytt i Bokhyllan	16
Hämtat ur Silverräven	16
Svensk-amerikanska tidningar	16
FSF Butiken	16
Kostnad för kopiering	16
Soldatinventeringsprojektet	17
Bokrecensioner	18
Efterlysningar	19
BingoLotto vinstlista	19
Vill du prenumerera på Bingolotter	19
Adresser på Internet	19
Delkarta över Karlstad	20

RESA TILL

SLÄKTFORSKARDAG

I KARLSTAD

LÖRDAGEN DEN 18 SEPTEMBER

PRIS: 250:-/person.

i priset ingår bussresa samt lunchkupong ("dagens" + dryck)

För information och bokning kontakta

PETTERSSONS BUSS

Norberg. Tel. 0223/200 03

VÄLKOMMEN ATT BOKA PLATS !

Välkomna till Karlstad!
Värmlands Släktforskarförening
och medarrangören, Föreningen
för Smedsläktforskning, hälsar
alla hjärtligt välkomna till årets
Släktforskar dagar

Program

Tema: Bruk och Smeder

Föreläsningar i Sjukhusets föreläsningssal, tvärs över gatan från Arkivcentrum, där utställningarna hålls

Fredag 17 september

- 10.00- Bussutflykt startar från Värmlands Museum och
18.00 går till Ransäter och Gamla Bruket i Munkfors.

Lördag 18 september

- 09.00 Utställningen öppnar
- 09.30 Invigning vid porten mot parken:
Landshövding *Ingemar Eliasson*
Nerike Wermlands Caroliner
- 11.00- *Barbro Mellander*, bitr landsantikvarie, Karlstad:
11.45 Smeder, bruk och patroner
- 12.00- *Per Clemensson*, 1:e arkivarie GLA:
12.45 Bergsmän och smeder i ett landsarkivs källor
- 13.00- **Sveriges Släktforskarförbunds riksstämman**
15.45 Centralsjukhusets matsal
- 16.00- *Håkan Axelsson*, arkivchef, Härnösand:
16.45 Äldre företagsarkiv som personhistorisk källa
- 17.00 Utställningen stänger
- 19.00 *Stämmomiddag* på Restaurang Fröken Fräken,
Tage Erlandergatan 10
- 22.00 *Släktforsknatt*. Forskarsalen är öppen
hela natten för de som vill utforska sina värmländska rötter

Söndag 19 september

- 09.30 Utställningen öppnar
- 10.00- Presentation av Föreningen för Smedsläkts-
10.45 forskning med Projektet Kartläggning av smed-
släkter före 1800.
- 11.00- *Anders Sandin*, tidigare vd Uddeholm Strip
11.45 Steel AB: I döda smeders sällskap
- 12.00- *Christer Jäderholm*, projektledare, Arkion:
12.45 Brukshistorisk databas i Garpenberg
- 13.00- *Maj-Britt Nergård*, författare, doktorand, Lud-
13.45 vika: Tidiga valloner i Bergslagen
- 14.00- *Kjell Åberg*, kommunarkivarie, forskare,
14.45 Mellerud: Värmlandssmedernas familje- och
flyttningmönster
- 15.00 Avslutning och inbjudan till Linköping

Nordiska Genealogiska Samarbetskommittén

NordGen

Medverkande organisationer: Sveriges Släktforskarförbund, Föreningen för Datorhjälp i Släktforskningen (DIS), Genealogiska Föreningen, StorStockholms Genealogiska Förening, Genealogiska Samfundet i Finland, Norsk Slektshistorisk Forening, DIS-Norge, Samfundet for dansk genealogi og personalhistoria, Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger, DIS-Danmark

Föreläsningar i Rolf Edberg-salen, Arkivcentrum

Från kungar till svedjefinnar i nordiska regioner

Lördag 18 september

- 13.00-13.45 *Leif Mether*: Finska släktforskarvägar
– långsamma eller snabba ?
- 14.00-14.45 *Maud Wedin*:
Jakten på dina egna svedjefinnar
- 15.00-15.45 *Birgit Flemming Larsen*: Danska anor?
Här får du hjälp att hitta rätt i arkiven.
- 16.00-16.45 *Tore H Vigerust*: Så stark står norsk
släktforskning idag – hur är det om tio
år ?

Söndag 19 september

- 10.00-10.45 *Ted Rosvall*: Kungaklubben i Norden,
ingiften, anförluster o skandaler
- 11.00-11.45 *Thord Bylund*: Mittnorden, en släkt-
forskarregion? Migration genom ti-
derna.
- 12.00-12.45 *Roland Olsson*: Gränsöverskri-
dande förening i Bohuslän, Dalsland
och Östfold
- 13.00-13.45 *Ulf Berggren*: Hur börjar jag söka
mina svenska anor? Via föreningar,
arkiv eller Internet ?
- 14.00-14.45 Föreningen DIS: Teknik, etik och an-
dra fallgropar. Om släktforskardata
på Internet.

Resa till Karlstad

Lördagen den 18 september

Avresa från Avesta kl 05.30. Så du som bor en bit utanför måste på något vis ta dig in till Avesta för vidare avfärd. Den tidiga avfärden är på grund av att du skall hinna fram till mässan öppnar kl 09.00 och den högtidliga invigningen kl 09.30. Hemfärd planeras bli någon gång efter kl 17.00 när mässan stänger.

Priset är 250 kronor och då ingår dagens lunch och det finns kafeteria där för den som vill köpa något utöver lunchen som tex kaffe.

Det är gratis inträde men program kan köpas på plats för 20:- (fungerar även som lottsedel).

Är du intresserad av detta arrangemang kontakta **Petterssons Buss i Norberg** så snart som möjligt. Tel 0223-200 03.

Miljoner på Nätet

För någon månad sedan öppnade *Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga*, sin nya hemsida *Family Search* på prov för den väntande allmänheten.

Adressen är www.familysearch.org

och här finner man mängder med uppgifter för släktforskare. På startsidan finns med en gång möjlighet att söka på namn och man kan få en lång lista på personer med det sökta namnet och kan sedan gå vidare. Vid varje individ står en uppgift om från vilken databas uppgiften hämtats, i allmänhet antingen *International Genealogical Index (IGI)* eller *Ancestry File*. I det förra fallet står också vilken del av IGI den hämtats från, t.ex. British. Nu i provversionen har Sveriges IGI ännu inte lagts in. Dessa uppgifter ska ses som ingångspunkter till mikrokorten, inte som källor i sig, då det finns mycket gott om felaktigheter i materialet.

Under fliken "Custom Search" finns en rad andra databaser och den mest intressanta är den fantastiska bibliotekskatalogen, som även omfattar miljoner mikrofilmsrullar. På några minuter kan man finna filmnummer från Västra Samoa eller Tutaryd, för att inte tala om alla släktböcker, som man hittar titlarna på.

(ANGELÄGET maj 1999, sid 12)

Materialbrist som vanligt!

Någon forskar väl? Någon har väl något att berätta? Lämna dina alster till någon av redaktörerna så vi får lite hjälp till nästa blad. En liten, liten antavla eller någon liten, liten anekdot.

På kurs med DISGEN

Under ett antal lördagar i höst kommer ABF i Avesta, på initiativ från FSF, att genomföra en nybörjarkurs i att använda släktforskningsprogrammet DISGEN. Nybörjarkursen kommer att följas av en fortsättningskurs, även den i ABFs regi. Kursledare blir Kerstin Myrberg från Sala. Hon är en van kursledare och har stor erfarenhet i ovan nämnda program. Kerstin är även förutom medlem i FSF en av faddrarna i DIS-Aros. Kurserna startar så snart de blir fullteknade. Under kursen använder du DISGENs demodiskett så du behöver inte köpa programmet utan du får en chans att testa det under kursen.

Kostnad: 495:-/pers för 21 studietimmar
Anmälan: ABF 0226-540 40

Nyutkommet!

I våras kom äntligen den efterlängta CD-skivan **Svenska ortnamn**.

Databasen på skivan bygger på Lantmäteriets databas med ortnamn till den topografiska "gröna" kartan i skalan 1:50000. Det innebär att på denna CD finns ca 400.000 ortnamn, eller kanske hellre "objektnamn", då det bland dessa även ingår bl.a. sjöar, myrar, åar och mossar.

Det är lätt att söka i databasen och man kan även söka på slutled, t.ex. "hyttan" eller mellanled, t.ex. "sten". Man får fram församling, kommun och län för det sökta objektet och även vad det är för något, t.ex. "samlad bebyggelse" eller vattendrag.

CD-skivan kostar 395:- (495:-)

Victor Örnbergs Hederspris 1999

Årets Victor Örnberg-stipendiat är *Nils Sundelius*, Hässelby. *Nils Sundelius* har givit ut två volymer av *Sjuhundra härads domböcker* för perioden 1601–1670, sammanställt skriften *Uppländska stamtavlor* samt *Rimbo sockens familjebok 1693–1744*.

Priset delas ut vid Släktforskarlagarna i Karlstad i september.

(Angeläget 3/99, sid 10)

FSF gratulerar årets Örnbergsstipendiat.

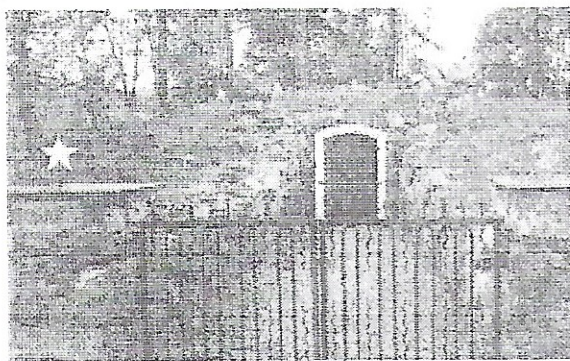

Pingstpromenad i Stjärnsund

av Barbro Vikström

Som avslutning före sommaruppehållet gick vi, på annandag pingst, den planerade promenaden i Stjärnsund. Louise Larsson, auktoriserad guide och medlem i FSF, var vår kunniga ciceron.

Promenadens första anhalt var vid det gravkor som år 1785 iordningställdes åt brukspatronen och hans familj. Man kan fortfarande skönja linjen mellan herrgården, kyrkan och gravkoret, den raka väg som tidigare fanns även om den numera är bruten. Gravkoret ser ut som en stor jordkällare så det är inte så konstigt att dess funktion så småningom föll i glömska. Den fina kullen inbjöd om sommaren traktens män och pojkar till kortspel. Emellertid så är dock sju personer gravsatta i koret, fyra vuxna och tre barn.

Gravkoret ser ut som en stor jordkällare

En bit bortom gravkoret, alldeles nere vid Gryckens strand, anlades 1798 en begravningsplats. En stenmur omgärdade ursprungligen platsen. Det vita trästaketet är av senare datum. På de gravstenar som finns kvar kan vi läsa namnen på kända urmakarsläkter.

På vår fortsatta väg styrde vi nu stegen mot Engelska Parken. Vi passerade herrgården med sina två flyglar, av vilka den ena kallas Äppelbo. Det är den flygel där författarinnan Annalisa Forssberger växte upp. Trappan nedanför flyglarna utvisar var tåget stannade när någon ur brukspatronens familj eller någon gäst anlände eller skulle ut och resa. På andra sidan banvallen ligger Engelska Parken.

Var då? I förstone såg det ut som vilken skog som helst men när vi kom närmare såg vi spåren efter det som varit park en gång. Där fanns tidigare en kugelbana men efter den syns numera inte ett spår. Kanalerne är igenvuxna men det finns små broar så vi tog oss lätt över vegetationen.

Vi kom till Trefaldighetskällan med klart och kallt vatten. Den rinner mot norr som alla riktiga trefaldighetskällor gör. Där brukade människorna samlas på trefaldighetsaftonen för att dricka eftersom vattnet just denna tid är särskilt livgivande. Ur vår grupp var det bara två, Erik Andersson och jag, som drack av vattnet. Det hördes kommentarer om att vi skulle bli sjuka men vi kände, och känner oss utomordentligt pigga och framför allt, vi var inte törstiga.

Uppe i backen, en bit ovanför källan står Predikstolen. Den uppfördes under 1800-talets senare del och under sommaren hölls där gudstjänster av olika frireligiösa samfund. Ofta med hommusik.

Den fortsatta vandringen förde oss till en gravplats för hundar. Där finns endast en gravsten med inskriften Guy, men troligtvis är flera hundar begravda i kullen.

Polhemstugan, som ligger uppe på en höjd, har egentligen ingenting med Polhem att göra ty den är av betydligt senare datum. Stugan användes bl a som epidemisjukhus under koleraepidemin på 1830-talet. Från stugans baksida har man en fin utsikt över grannskapet och på vägen ner från höjden passerade vi stenen som vrider sig när kyrkklockorna ringer.

Vår promenad slutade vid Café Gabriel Stierncrona där vi drack kaffe med hembakat bröd och diskuterade den just genomförda promenaden. Efter kaffet tog Louise med sig de som var intresserade för att beskåda samlingarna i Polhemsmuseet.

Kandidat År 2002

Dalarnas Släktforskarförbund, har lämnat in ansökan om att släktforskarlagarna år 2002 skall förläggas till Dalarna och Borlänge.

Besynnerliga händelser

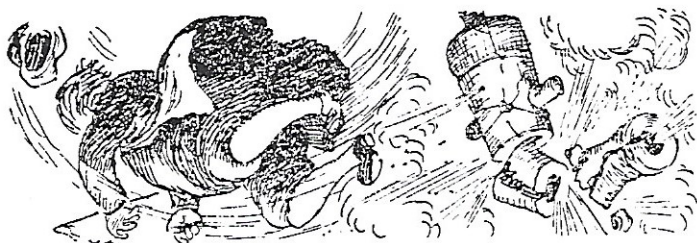
av Birgitta Larhm

Vid en utförsäljning i Avesta bibliotek för något år sedan inköpte jag en bok med titeln *I Dalarna - Prosa och poesi*. En bok tryckt 1952 i Uddevalla som innan den kom till Avesta bibliotek hade tillhört Grytnäs folkbibliotek. Bland ett tjugotal författare fann jag Christian Romans sammanställning från Säter

Ur en beskrivning av Sätters stad år 1759

Prof af Guds underbara försyn och omsorg feck man år 1746 om sommaren röna uppå min sal. fader, factoren *Gustaf Roman*, som wid sitt hemman Lomtorp, förfogade sig helt allena öfwer sjön uppå en swag ökestock, och då han kom ett stycke från landet, sjönck med bakstammen neder, utan att träffa bottn, att wattnet stod honom under hakan. Uppå ständigt rop och under det han höllt sig helt stilla, kom ändteligen des dräng i en annan ökestock till hjälp och icke utan lifsfara för både, drog sin husbonde med ökan till lands. Härtill war des egen hustru jämte flere uppå andra sidan sjön åsyna wittnen; men kunde ingenting till des hjälp uträtta.

År 1757 d. 13 julii skedde mig den olyckan att jag under en resa från Silfbergs Capell, därest jag dagen förut predikade, skulle stiga af den ena hästen på en annan, men blef i det samma utaf honom slagen utmed tinningen och kastad på andra sidan landsvägen, där jag ½ timma blef liggande utan att nogra personer, som woro med mig i följje och ämnade sig till vår kyrckja, sågo nogot lif i mig, ehuru de hämtadt watten och annat och därmed gjordt försök; men kom mig ändteligen före och, Gudi lof, blef alldeles sund och frisk. Till nogon åtancka häraf beslöt jag att till Guds namns ära nogot arbete mig företaga, hwilcket bestod i 52 psalmens componerande öfwer åtskilliga ämnen, dem jag fullbordade wid slutet af sept. månad samma år.

År 1740 d. 1 maii med afl. Brukspatron Iohan Gustaf Angerstein war inspektor wid grufwan hände sig den olyckan att under nogon tractering och rolighet en wid namn *Staffan Ekman* ifrån Sågen skulle wara fyrverkare wid 2ne stycken som lossades wid skålars drickning; men han förstod

icke bättre handtwärcket än att han laddade stycket för strängt, att det wid påtändandet creverade och lyffte honom öfwer en famn i luften, hwarwid han till alla lemmar fants alldeles som död och förlorad, men blef likwäl genom då warande läkarens flit restituerad, så att karlen lefwer ännu och är borgare samt gifter i Hedemora.

År 1748 föll herr rådman Öhmans son *Andreas*, en gosse af 2 års ålder i ett wattukar, där han sosom alldeles död blef uptagen, men sedan han blifwit upvärmad för elden och rullad, efter nogra timmar kom sig före och blef wid lif.

Bland *curieuse* händelser will jag först anföra den, som sig tilldraget år 1712 i Björlingska huset, då en deras häst om en söndagsmiddag kommit hemspringandes på gården med högra frambenet af en björn fästad i des rygg; hwaruppå de gått upp i hästhagen, funnit rispor i träden, där hästen framsprungit, och sedan de länge följt blodspåret efter björnen, ändteligen fått honom död. Afl. nämndemannen Stor Anders Hansson på Heden war den tiden dräng i huset.

År 1750 blef sjön *Ljustern* i febr. månad rensköld och lade sig sedan ej mer det året, då äfwen Pålmässomarcknad med wagnar och kärror nyttjas måste och man feck så först i april månad.

Fölljande [äro] wid *hög ålder* afledne:

År 1668 Hans Eckerman i staden 101½ år – 1675 Mats Jonsson i Lerwiken 105 år – 1681 Per Ersson i Gessån 102 år – 1690 Oluf Krubs hustru i Marcken 105 år – 1694 Hans Michelsson i Knutsbo 106 år – 1709 soldaten Hans Lekatt 100 år – 1728 nämndem. Olof Hanson i Lerwiken 100 år – s. år borgaren Hans Persson i Staden 100 år – 1765 Cherstin Olsdr i Nämnsmansbo 110 år [ännu wid 104 års ålder gick hon ibland i kyrkan] – jämte flere och alt för monga på 90 åratalet och thärunder.

Bland *bedröfweliga* händelser har 1685 en rådman wid namn Mats Matsson inom sin egen port blifwit ihjälstucken af en barberargesäll Iohan Nelis, som för denna gjärning blef staffad med 9 hwarf gatulop.

1705 föll en rådman Samuel Pehrsson af Smedjedammen, stötte sönder hufwudskålen och blef straxt död.

1715 om 3dje dag jul är fouriren wid Dalregementet Erich Teman funnen half opbränd å wästra sidan i sin kammarspis hos sin wärd Erik Pärsson bälgmakare.

Hit må jag ock föra den stora *koppdöfde/n*, som begynts wid hösten 1717 och wahrat till början af wintern 1718 och gjorde ända uppå mer än 100 barn större och smärre, ja 2 och 3 i somliga hus. Denna farsot har äfwen gått starckt åren 1701, 1706 och 1707.

Uti *grufworne* äro monga ihjälslagne 16 st. som ock monga *druncknade* i sjöar och andra wattn 26. Solldaten *Anders Kox* wid Nyshyttan fants ihjälfrusen uppå landsvägen 1674 samt *Jub Erik Ersson* i Dalsbyn wid kolmilan 1755. Hans Andersson i Nolåker 70 år död af oos 1674, dito Jonas Pärss. enka i Pungmakarbo 1708, 84 år. – År 1732 satte sig en gosse för när intill hjulwefwen uppå den ena konstarmen till Bitzbärge grufwa och skulle gunga; men kom straxt emellan hjulet och wefwen och blef sönderkrossad. Den tiden gingo hjulnålarna utanför huset. En sådan händelse tilldrog sig äfwen d. 4 junii 1748 uppå en gosse uti Stubbersbo om 8½ år. – 1709 är Daniel Drakes enka i Lerwiken, 83 år gammal, dödad af ett *åskeslag*. För en kårdt tid sedan blef skraddar ållderman Säterstens dotter Sara om 36 år ihjälslagen af åskan uti en hólada, där 16 personer warit med inne och setat på alla sidor och des egen syster utmed henne, men ingen mer till det ringaste blifwit skadad. – En sådan händelse är äfwen sked pingestiden 1754 wid Sågen eller Dalkarsnäs, då åskan dödadt 5 kor och 15 småkreatur: på samma ställe dödade äfwen åskan 1762 för en 4 stora kreatur, dito för en i Dalsbyn 5 st. och för nogra i Nämnsmansbo 10 st. får.

År 1723 är Göran Larsson i Laggarbo ihjälslagen af Nyshytte masung, som ramladt öfwer ända.

1725 är drängen Lars Matsson på Heden om 19 år ihjälkrossad af ett wedlass, som stjälpit öfwer honom.

1737 är Erik Matssons hustru i Kullsweden död funne i skogen.

1732 har Pär Carlssons enka i Nämnsmansbo 69 år gl. hängt op sig i sin egen kammare, ligger begrafwen utom Sacristifönstret. Dito 1736 Anders Andersson i Lerwiken 56 år, ligger begrafwen på norra sidan. 1764 Jan Ers' hustru i Lerwiken hängt op sig, begrafwen wid Klockstapeln.

År 1721 har Anders Pehrssöns Naijströms hustru 70 år gl. somnadt uti spisen, fallit i elden och brändt op sig, att hon ej länge därefter lefwadt.

Eldswådor hafwa sig då och då yppadt än en gårdsbygning i Normska huset, än uti kälnor och torckbadstufwor än uti spiswäggar, tak och windar,

men Gudi lof ej kommit widare. Herren beware wår stad för eld och brand!

Bland *grofwa brott* och *missgärningar* räknar jag först den händelse, som skedt samma år som Myntet gick bårdt, i ty 4 personer uppå slätten utanför Öster tull blifwit på en gång hängde för begången kyrkotjufnad i Skedwi. Utom andras sägn härom bewittnar den omrörda gamla hustrun i Nämnsmansbo sig det hördt af sina förälldrar och i sin barndomsår sedt ännu öfwerlefwor däraf.

År 1709 blefwo Daniel Olsson i Holmbo och Anna Andersdotter i Täcklandet exequerade för begången blodskam, i det han förut haft sammanlag med des syster och ligga de begrafne utom Sacristian.

År 1724 mördade en soldat under Öfwersteleut. Compagnie No 75 Petter Blom en gosse ifrån Gagnäf 18 år, som varit med honom i föllje ifrån Stockholm wid landsvägen i Dalsbybärg med ett slag af en stör, den han förut tagit i Skolewreten, samt gossens egen tälgnif, med hwilcken han skar strupen af honom, hwilcka båda instrument uppå Rådstufwan finnas förwarade. Han blef året efter exequerad uppå Heden utom Pungmakarbo.

Samma år högg äfwen en lapp med en yxa ihjäl sin egen fästmö, kallad lapp Caisa 23 år, hwilcket skedde wid Säfstjärn utom Kullsweden, där de med flere hade sina kojor och tillhåll, och det samma dag, som han war tänckt begära lysning. Sosom galen och till sina sinnen stundom förswagad undergick han allenast offentelig kyrckjoplickt. Mordinstrumentet ses uppå Rådstufwan. År 1738 begick Erik Lånssmeds enka Sara Sörman under sinnesswaghet mord uppå sin sons barn, en gosse om 3/4 år, den hon med en wästgjötfällknif ihjälskar. Denna hustur bekände äfwen under ransakningen, att hon warit wållande till unge gossen Sven Grens omkomst 1719, 3½ år, hwilcken blef funnen död i Sågrännan, den hon sade sig dit hafwa nedstött af broen. Hon blef dömd till Dannviken för hela sin lifstid, där hon dog 1758. Knifwen förwaras bland de öfrige mordinstrumenter uppå Rådstufwan.

År 1691 är en gammal man wid namn Ax-Mats, som bodt uppå en täckt wid Kronänget som ännu kallas Axtäckt för begånget tidelagssynd uti Grufbärgen exequerad.

Sist finns äfwen af Likböckren att 15 barn sedan år 1706 af sina mödrar olyckligtwis blifwit under sömnen förqwafde.

Källa:

Roman Christian I Dalarna – Prosa och poesi, 1952

Christian Roman

av Birgitta Larhm

Denna Christian Gustafsson Roman var född i Örebro 1709 26/8 och son till faktorn vid Kungliga gevärsfaktoriet i Örebro Gustaf Roman och Brita Perman.

Han kommer 1722 till Uppsala Akademi där han 1729 håller oration på Västmanlands-Dala nation. Efter disputation 1732 får han vid olika tillfällen venia både i Västerås och Linköpings stift. Samma år avlägger han teologie examen och fem år senare filosofisk examen samt meddelar att han tänker disputera för graden över ämnet: *de Merhodo conversandi*. År 1738 tjänstgör han som auditor vid Dalaregementet och nämns 1741 som informator på Haneberg, Näshult i Södermanland. Vid sin prästexamen 1743 underkändes han och kan därför ej bli nådårspräst i Rättvik, en tjänst som han hade ansökt om. I stället får han ett förordnande samma

år som *musicus rector* vid skolan i Västerås. Efter tio år på denna tjänst får han 1753 fullmakt på rektorstjänsten vid Sätters skola. Han prästvigts 1764 på villkor att han inte söker "prästerlig befattning".

Han gifter sig i Västerås 1751 med **Catharina Lundberg**. I äktenskapet föddes sex barn. **Gustaf** (f 1751, d 1752), **Carl Emanuel** (f 1753), **Christiana Catharina** (f 1754), **Christian Gustav** (f 1756), **Brita Catharina** (f 1759) och **Johan Gustaf** (f 1763), de två äldsta barnen är födda i Västerås och de övriga i Säter. Ända till sin död 1769 16/5 arbetar Christian Roman som rektor vid skolan i Säter. Dödsorsaken angavs vara hetsig feber.

Källa: *Västerås Stifts Herdaminne*

Antavla för Carl Larsson i By

av Birgitta Larhm

Carl föddes på Grannasgården i Västanbäck belägen i By socken, Folkare härad i södra Dalarna. En gård som har gått i arv från far till son alltsedan 1680-talet. Carl blev sin hemsocken By trogen och byggde sitt diktarhem Skaffarbo 1911, efter vännen, hedemorasonen, professor Israel Wahlmans ritning, på mark som han fick friköpa från fädernegården. Mellan åren 1903-1904 var han elev vid Fornby folkhögskola.

Lite biografiska fakta av intresse: Medarbetare i *Västmanlands läns tidning* från 1909, sekreterare i Odlareförbundet 1913-14, ledamot av Dalarnas (fornminnes- och) hembygdsförbund 1915-48.

Revisor i By kommunalfullmäktige 1918-32 m fl kommunala uppdrag, förtroendeposter inom den lokala godtemplarrörelsen och den konsumentkooperativa rörelsen.

Föreståndare för By föreläsningförening 1919-27, stiftare av och ålderman i By sockengille 1924-48, redaktör för skriftserien *Från By sockengille*. 1926-43.

Hedersledamot av Västmanlands-Dala nation i Uppsala 1933, ledamot av Kungl. Gustav Adolfs Akademin 1939. Artur Hazeliusmedaljen i silver, Nordiska museets guldmedalj, Dalarnas hembygdsförbunds silvermedalj, medaljen Illis guorum 1945.

Carl gjorde sin debut med **diktsamlingen** *By och bonde* (1907) och därefter kommer, *Tionde* (1909), *Den sista kärven* (1914).

Romaner, *Av jord är du kommen* (1913), *Logen 5455 Morgonvind* av I.O.G.T. (1916), *Karl Johan Malkus. En mördares dagbok* (1918), *Kristi återkomst* (1924).

Novell- och berättelsesamlingar: *Bergsmanshistorier. Berättade för Carl Larsson i By. del I* (1915), *del II* (1918), *Sockenbor* (1923), *Lantliga historier* (1925), *Vår i Folkare* (1927), *Stugornas folk. Nio noveller* (1930), *Hemifrån byn. Noveller* (1931), *Landets barn. Valda berättelser för ungdom* (1932), *Erik Andersson och andra bönder. Berättelser från gången och närvarande tid* (1944).

Övriga större verk: *Åtta kvällar. En bok för bönder och jordfolk och några strån på världsförbättringens stora stack* (1912), *Bland svenskar i Finland. Resebrev* (1914), *Tva samtal. Om bönderna och georgeismen* (1914), *Svensk jord och bonde genom tiderna. Läsebok för folkhögskolor. lantmannaskolor och fortsättningsskolor* (1928), *En dalasockens historia. Kulturhistorisk beskrivning av By i Folkare härad dell. Socknens historia* (1920), *del 2. Folkets arbetsliv. tro och sed* (1939).

Förutom alla böcker har Carl utarbetat ett femtontal olika broschyrer och småtryck. Han har även bidrag till ett trettiotal övriga publikationer. Carl har med andra ord varit en mycket produktiv författare, en stor man känd långt utanför By sockens gränser.

-Proband-

Carl Filip Larsson född den 25 juli 1877. Död d 9 augusti 1948. Gift 1911 d 16 december med Gerda Åberg, född 1884 d 5 april i Ramsberg. I By sockens vigselboken nämns Gerda *f.d. sjuksköterska i Byås*. Hon avled den 27 februari 1955. I äktenskapet föddes barnen: Anna, Karl Mathias, Monika och Marika.

-Generation I-

f, I:1

Erik Larsson, Västanbäck nr 2, bonde, bergsman och kyrkvärd. Född 1845 d 23 Jan. i Västanbäck. Gift 1871 d juli 13. Död 1912 d 6 maj. **II:1-2**

m, I:2

Anna Jonsdotter, född 1847 d 23 september i Övre Fornby. Död 1892 d 9 Januari. **II:3-4**

Barn:

Anders Johan¹ född 1872 30/11 Västanbäck By

Erik Edvard² född 1875 9/4 "

Carl Filip född 1877 25/7 " **Proband**

Anna född 1880 7/11 "

Sven Elis född 1884 17/4 "

Alma Erika född 1886 29/11 "

Ellen Kristina född 1889 11/8 "

-Generation II-

ff, II:1

Lars Larsson, Erik Lars gården Nr 2, född 1819 d 11 november i Västanbäck. Gift 1841 d 13 April.. Död 1860 d18 november. **II:1-2**

fm, II:2

Anna Ersdotter, född 1805 d 5 augusti i Rossberga. (Gift 1:a gången 1829 med Jan Andersson, född 1802 25/2 i Rossberga, död 1832 25/2). Gift 2:a gången 1841 d 13 april. Död 1888 d 22 juli. **III:3-4**

Barn

Anders Jansson född 1830 19/2 i Rossberga (*hustruns barn i 1:a giftet*)

Stina Jansdotter född 1832 5/3 i " "

Anna Larsdotter född 1841 8/12 " död 1842 11/2

Anna Larsdotter född 1843 23/2 Västanbäck

Erik Larsson född 1845 23/1 " **I:1**

Jan Johan Larsson född 1849 19/11 "

mf, II:3

Jan Andersson, Skommargården. Född 1809 d 11 november i Ö. Strandmora. Gift 1832 d 11 januari. Död 1894 d 5 maj i Ö. Fornby. **III:5-6**

mm, II:4

Anna Ersdotter, född 1812 d 26 november 26 i Ö. Fornby. Död 1894 d 20 januari i Övre Fornby..

Barn:

Erik³ född 1834 25/8, Övre Fornby, By **III:7-8.**

Anders⁴ född 1837 10/9 "

Johan född 1843 21/8 "

Anna född 1847 28/9 **I:2**

¹ Brodern Anders Johan gift 1895 19/10 med Elsa Persson f 1869 22/9 Arbrå (X), dottern Elsa f 1895 26/10 och avlider samma dag. År 1895 12/11 tar makarna ut flyttningsattest till Arbrå. Anders Johan startade tidningen Ljusnan i Bollnäs.

² Brodern Erik Edvard tog över familjehemmanet. Han gifte sig 1908 22/12 med Frida Stenvall f 1889 11/4 Stensele Västerbottens län, barnen: Greta Karolina f 1909, Märta Erika Evelina f 1910, Hans Erik Yngve f 29/8 1913, Tora Barbro Vilhelmina f 26/5 1916 i By.

³ Morbrodern var en av de tre landstingsmän som väckte förslag om inrättande av den första folkhögskolan för Dalarna i Fornby 1877.

⁴ Anders gifte sig 1863 med Margareta Larsdotter f 1835 1/3 Kyrkbyn, de fick 5 barn tillsammans, bl.a. sonen Carl Arvid Johansson som blir professor i hyttmekanik och järnets bearbetning vid Tekn. Högskolan.

-Generation III-

fff, III:1

Lars Ersson, född 1778 d 19 oktober i Västanbäck. Gift 1804 d 15 juli. Död d 16 Aug. **IV:1-2**.

ffm, III:2

Christina Ersdotter, född 1780 d 6 juli vid Valla. Död 1855 28/2.**IV:3-4**Barn:

Catharina född 1804 19/11 Västanbäck, By

Anna född 1807 2/12 "

Eric född 1811 8/12 "

Lars född 1819 15/11 " **II:10**

fmf, III:3

Erik Ersson, född 1781 d 15 augusti i Rossberga. Gift 1804 d 18 oktober. (Gift 2:a gången 1820 med Stina Ersdotter född 1796 7/1 i Nedre Fornby, By. Död 1865 26/10). Död 1860 d 18 december.

fmm, III:4

IV:5-6*Cherstin Ersdotter*, född 1778 d 10 maj i Övre Fornby. Gift 1804. Död 1819 d 16 november.Barn:**IV:7-8**Anna född 1805 5/8 i Rossberga **II:2**

Eric född 1812 31/1 "

mff, III:5

Anders Matsson, född 1780 d 22 juli i Leknäs. Gift 1807 d 28 maj. (Gift 2:a gången 1825 med Stina Jansdotter f 1788 i Gåsbo). Död 1844 d 3 maj i Östra Strandmora..**IV:9-10**

mfm, III:6

Anna Ersdotter, född 1782 d 12 mars i Övre Fornby. Död 1824 d 25 mars i Ö. Strandmora. **IV:11-12**Barn:

Margta född 1807 22/10 Strandmora (fått testamente, bortflyttat till Spisbo)

Jan född 1809 11/11 " **II:3** (flyttat till Ö Fornby 1837)

Stina född 1812 30/6 " (flyttat till Folkäma 1841 17/11)

Erik född 1814 13/9 "

Anders född 1817 30/4 "

Per född 1819 3/7 "

Gabriel född 1823 13/7 " (flyttat till Folkäma 1844 24/11)

(Anders Matssons barn i 2:a gifftet)

Anna född 1826 1/12 (död 1839)

Cathrina född 1828 11/11 "

Mats född 1830 28/9 "

Helena född 1832 10/4 "

mmf, III:7

Erik Andersson, född 1773 d 4 december i Övre Fornby. Boende på Skommarsgården, sexman. Gift 1797 d 31 oktober. Död 1839 d 2 augusti i Ö. Fornby.**IV:13-14**

mmm, III:8

Anna Ersdotter, född 1778 d 10 januari Horndalsby. Död 1845 d 12 september. i Övre Fornby. **IV:15-16**Barn:Anna född 1812 26/11 Övre Fornby **II:4**

Stina född 1816 6/7 "

-Generation IV-

ffff, IV:1

Eric Larsson, född 1745 d 22 juli i Västanbäck. Gift 1767. Död 1812 d 20 september i Västanbäck.

ffffm, IV:2

Carin Andersdotter, född 1745 d 21 december i Östra Fornby. Död 1806 d 31 augusti i Västanbäck.Barn:

Lars född 1768 13/9 Västanbäck, By (död 1773 14/1)

Christina	född 1770 24/3 "	(död 1770 16/5)
Eric	född 1771 20/3 "	(död 1774)
Anna	född 1773 5/9 "	
Anders	född 1775 6/3 "	(död 1775 /4)
Catharina	född 1776 8/6 "	
<u>Lars</u>	född 1778 19/10 "	<u>III:1</u>
Christina	född 1781 6/5 "	
Anders	född 1784 1/1 "	
Eric	född 1789 11/6 "	

ffmf, IV:3

Eric Persson, född 1739 d 27 sept. i Gåsbo. Gift 1763 d 23 oktober. Död 1793 d 22 januari i N. Fomby.

ffmm, IV:4

Anna Andersdotter, född 1744 d 24 augusti i Fomby. Död 1811 d 7 juli i Nedre Fomby.

Barn:

Anna	född 1770 25/1 Valla	
Per	född 1772 "	
Anders	född 1775 18/4 "	
Eric	född 1778 10/5 "	(död 1779 22/2)
<u>Christina</u>	född 1780 6/7 "	<u>III:2</u>
Margareta	född 1784 29/3	(död 1810 24/8)
Magdalena	född 1888 10/9 Nedre Fomby	

fmff, IV:5

Eric Ersson, född 1735 d 16 november i Rossberga. Gift 1772. Död 1811 d 24 april i Rossberga.

fmfm, IV:6

Anna Andersdotter, född 1749 d 6 januari i Buska. Död 1804 4 april i Rossberga.

Barn:

Anders	född 1773 7/2 Rossberga, By	(död)
Anders	född 1774 21/8 "	(död 1777 /9)
Margareta	född 1778 11/9 "	(död 1788 18/1)
<u>Eric</u>	född 1781 15/8 "	<u>III:3</u>
Anna	född 1785 28/7 "	
Stina	född 1788 19/9	
Lena	född 1792 27/9	

mfmf, IV:7 se IV:11

(Gabriels) Eric Ersson, född 1747 d 23 mars i Fomby

mfmm, IV:8 se IV:12

Kerstin Olsdotter,

Barn:

Anna	född 1775 14/6 Övre Fomby	(död 1/12 1776)
Eric	född 1776 23/12 "	(död 26/1 1777)
<u>Cherstin</u>	född 1778 10/5 "	<u>III:4</u>
Margreta	född 1780 24/8 "	
Anna	född 1782 /2 "	
Anders	född 1784 23/5 "	

mfff, IV:9

Mats Olsson, född 1750 d 30 November i Diup. Gift 1770 (2:a gången 1785 med Sara Olsdotter från Rosse född 1750).

mffm, IV:10

Margareta Persdotter, född 1750 d 18 oktober i Lelnäs. Gift 1770. Död 1784 d 10 juli i Lelnäs.

Barn:

Olof	född 1772 6/11 Lelnäs	
Stina	tvilling	född 1779 17/2 " (död 1779 mars)
Brita	"	född 1779 17/2 "

Eric	tvilling	född 1780 22/7	"	(död 1785 14/8)
Anders	"	född 1780 22/7	"	
Christina		född 1782 19/9		

mfmf, IV:11 se IV:7

Gabriels Eric Ersson, född 1747 d 23 mars Övre Forby. Gift 1774.

mfmm, IV:12 se IV:8

Kerstin Olsdotter, född 1751 d 5 september i Ingerborgbo.

Barn:

Anna		född 1775 14/6	Övre Fornby	(död 1776 i dec)
Eric		född 1776 23/12	"	(död 1777 28/6)
Christina (Cherstin)		född 1778 10/5	"	III:4
Margareta		född 1780 24/8	"	
Anna		född 1782 12/3	"	III:6
Anders		född 1784 23/5	"	
Brita		född 1786 1/11	"	(död 17899)
Gabriel		född 1789 29/8	"	
Lars		född 1793 25/1	"	

mmff, IV:13

Anders Ersson, född 1740 d 9 oktober i Övre Fornby. Sexman. Gift 1770. Död 1826 d 22 november i Övre Fornby.

mmfm, IV:14

Greta Ersdotter, född 1753 d 19 juni i Övre Fornby. Död 1832 d 2 februari i Ö. Forby.

Barn:

Erik		född 1773 4/12	Övre Fornby	III:7
Anders		född 1778 14/3	"	
Jan		född 1781 28/3		

mmmf, IV:15

Erik Jansson, född 1739 d 29 augusti i Konsjön. Gift 1764. Död 1817 d 27 mars i

mmmm, IV:16

Carin Persdotter, född 1742 d 31 mars i Horndalsby. Död 1816 d 11 juni i Horndalsby.

Barn:

Johan		född 1765 23/11	Horndals by	
Per		född 1768 11/11	"	
Eric		född 1772 13/	"	(död 5/8 1773)
Anders		född 1774 28/12	"	(gift 1799 till N Strandmora)
Anna		född 1778 10/1	"	III:8
Margareta		född 1782 21/3	"	

Källa: By församlingsböcker

Svenskt Biografiskt Lexikon del XXII, 1979

Carl Larsson i By
1877 – 1948

Rapport från styrelsen

Under denna rubrik kommer medlemmarna att fortlöpande få information om styrelsens arbete.

Soldatinventeringen

Soldatinventeringen fortsätter med Lotta vid rodret, med andra ord det blir bara fler och fler framplockade soldater.

Har du några uppgifter om soldater och deras familjer använd blanketten som du fick med nr 2/99 eller ring så skickar vi eller kom in och hämta.

Fr.o.m. styrelsemöte 990609 har vår materialförvaltare Ingvar Gustafsson övertagit ansvaret som projektledare gällande soldatinventeringen mm.

Projektförstärkning

Nu har vi kommit en bra bit på väg med våra projekt. Den 12 juli började Birgitta Sjögren från Skogsbo och hon kommer att finnas hos oss i sex månader, till i mitten av januari nästa år.

Kopiering

Föreningen har nu träffat ett, vad vi tycker, bra avtal med Studieförbundet Vuxenskolan gällande kopiering.

Dalaförbundet

Söndagen den 13 juni var det åter en träff i Borlänge med Dalaförbundet. Speciellt inbjuden var Jan Appelquist från Sveriges Släktforskarförbund som redogjorde för vissa kanske oklara punkter gällande anslutning av Dalarnas Släktforskarförbund till riksförbundet. När sedan Jan åkte tillbaka till Stockholm hade han dalaförbundets ansökan med sig ner till förbundsstyrelsen.

Vi diskuterade även DSFs ansökan om att hålla Släktforskarlagarna år 2002 i Borlänge. Om dessa dagar förläggs till Dalarna blir detta Dalaförbundets första stora eiddop.

Vi avslutade träffen med att stämma av inför släktforskarlagarna i Karlstad då vi tillsammans med Släktforskarlagarnas Hus skall ha bokbord och sprida dalalitteratur.

Nästa möte i Dalaförbundet blir i Falun söndagen den 22 augusti.

Dalarötter

Släktforskarföreningarna i Dalarna finns på en egen hemsida som heter **DALARÖTTER**, släktforskning i Dalarna. Den innehåller bl.a. forskartips, länkar, efterlysningar, församlingslista, kalendarium, karta, släktutredningar mm. Antalet besökare är nu över 30.000 vilket är mycket bra.

Adressen är: <http://www.genealogi.se/dalarna>

Släktforskarlagarna i Karlstad

Vi kommer som tidigare år att skicka representanter både till riksstämman, ordförande- och redaktörskonferenserna som i år arrangeras i Karlstad. Birgitta Larhm valdes till föreningens stämmombud och kommer även att delta i ordförandekonferensen. På lördagsförmiddagen hålles en cirkelledarkonferens som flitiga Birgitta också skall bevista. Barbro Vikström kommer att delta i redaktörskonferensen.

* * *

Köpta mikrokort och planerade

Vi har nu beställt resterande husförhörslängder (AI:) för Hedemora stads- och landsförsamlingar. Dessutom har vi kompletterat församlingarna Garpenberg, Hedemora, Husby, Möklinta, Karbenning och Västerfämebo med flyttningslängder (B:).

Vi fortsätter med försäljning av bingolotter i höst naturligtvis. Och nu står Husby församlings husförhörslängder (AI:) på tur att inköpas, en kostnad på drygt 5.100:-.

Därefter planerar vi att införskaffa mikrokorten för Norrbärke, Söderbärke, Grangärde i Dalarna som sedan skall följas av Gunillbo, Hed och Västanfors i Västmanland. Här blir det en fråga om större slantar nästan 38.000:-.

Med andra ord du behöver bara komma in och forska i korten istället för att bekosta lån från SVAR.

Om du är intresserad av dessa församlingar för din forskning tänk då på att köper du en lott eller två från föreningen så blir förtjänsten för lotterna en bra slant till mikrokorten. Tillhör du dem som har fru Fortuna på din sida kan det även bli en vinst, vad vet man.

Lördagsöppet i lokalen????

Det är nog en fråga som de flesta kan svara ja på. Men vem skall då hålla öppet? I det fallet fordras det att vi medlemmar ställer upp. Det går ju att kombinera den egna forskningen med att tillfälligt vara lokalvärd/inna. Första lördagen är den 5 september och vi håller på med lördagsöppet fram till den 18 december, totalt 15 lördagar. Det gäller tre timmar mellan kl 10.00–13.00.

Ring till flickorna i lokalen, tel 51059, och boka in din forskarlördag.

Forskarresa till Leksand

Glöm inte att reservera lördagen den 13 november för forskning i Leksand.

Ordning och reda i pärmarna

Nu har vi fått många av panelerna för mikrokorten utbytta, det var inte en dag för tidigt för de gamla var verkligen i mycket dåligt skick. Detta gäller mikrokortspärmarna för Avesta, By, Folkärna och Grytnäs församlingar.

Du som forskar i lokalen och använder de mikrokort som där finns, vill du vara snäll och öppna pärmerna helt så håller de nya panelerna längre.

Inköp av sockenkataloger

De gamla trasiga sockenkatalogerna över våra socknar, Avesta, By, Folkärna och Grytnäs har biblioteket bytt ut mot nya.

Vi i föreningen har även införskaffat sockenkataloger för Garpenberg, Hedemora (lands- och stadsförsamlingarna) Husby och Nom i Dalarna och Österfärnebo i Gästrikland. För de församlingar i Västmanland som vi har kort för finns det inga kataloger att köpa så vi får klara oss ändå.

Kultur Avesta presenterar Kopparbruksdagarna den 3-5 september. Man håller till i området omkring Holmen, Gamla byn och Koppardalen och det är tänkt att dagarna skall präglas av kopparbruksepokens historia. Exempel ur det utbud som erbjuds:

- Med Axel i underjorden – upptäck de gamla kanalerna från 1600-talet
- Tidstypiska hantverkare och försäljare
- Gycklare
- 1600-talsmat
- Musikteatern "En gyllene koppardaler"

Arkiv-information

Landsarkivet i Uppsala har mellan maj-september 1999 följande öppettider:

måndag-onsdag 08.30–20.00

torsdag-fredag 08.30–16.00

besöksadress: Dag Hammarskjölds väg 19

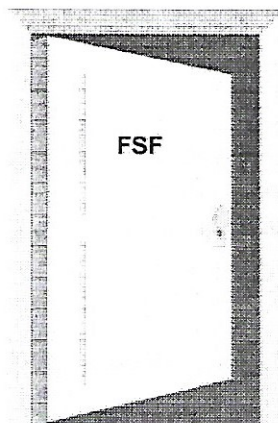
postadress: Box 135 751 04 Uppsala

telefon: 018-65 21 00

fax: 018-65 21 03

E-post: landsarkivet@landsarkivet-uppsala.ra.se

Öppettider i släktforskarlokalen

Fr o m måndagen den 30 augusti 1999 har vi följande öppettider i lokalen

måndag 09.00 – 17.00

tisdag 09.00 – 17.00

onsdag 09.00 – 18.00

torsdag 09.00 – 18.00

fredag 09.00 – 17.00

I den mån någon ställer upp kan vi ha öppet

lördag 10.00 – 13.00

Anbyte i Tierp, Norduppland, 991016

Du som forskar i Uppland. Anbyte ordnas för de som har sin forskning i socknarna som gränsar till Tierp. Se sockenförteckning nedan.

Lokal: Centralskolans matsal i Tierp.

Tid 10.00-15.00.

Anmälan senast 1 oktober. På anmälningsblanketten anges aktuell forskning inom området. Forskarkatalog delas ut vid anbytet. Närmare information utsändes till anmälda omkring 10 oktober.

Kostnad 100 kronor som skall betalas vid anbytetets början.

Ring Carina 018-377050 eller Solveig 018-370986 eller skriv till Torbjörn Norman, Puckvägen 16, 740 30 Björklinge så sänder vi anmälningsblankett.

DIS finns på plats med DISBYT-databasen.

Björklingeföreningens databaser finns med ca 40.000 personer i Björklinge-Harbo-Vendel mm.

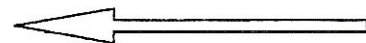
Iderstams material på mikrokort över bl a Hedesunda, Tierp och Östervåla.

Kaffe, te och smörgås (självbetjäning) finns tillhands under hela anbytet.

Anbytet gäller huvudsakligen socknarna:

Björklinge, Harbo, Hedesunda, Hållnäs, Söderfors, Tegelsmora, Tierp, Tolfta, Vendel, Viksta, Västland, Älvkarleby, Österlövsta, Östervåla.

Björklingebygdens Släktforskarförening

Nytt i Bokhyllan

Gåvor av:

Stig Ahlqwist

Dalalagen och Västmannalagen Svenska Landskapslagar tolkade och förklarade av Åke Holmbäck och Elias Wessén.

K Sune Larsson

Exercis-reglemente för Infanteriet 1871

Larsson: K Sune: *Bergsmansgravvårdar på By kyrkogård. Ett tidsdokument.*

Ingegerd Troedsson

Troedsson, Ingegerd: *Något om Bensåsen – byn som försvann.*

Lars Östlund

Jacobsson, Nils: *Svenska öden vid Delaware 1638 – 1831.* (Kopierad)

21 pärmar med beskrivningar om svenska kyrkor från A – Ö, sammanställd av framlidne kantorn Folke Pihl.

Åres Runts samlarserie om svenska kyrkor. Register finns.

Avesta Bibliotek

Boëthius, Bertil: *Gruvornas och Hamrarnas Folk*

Tham, Wilhelm: *Lindesberg och Nora genom tiderna.* Två delar.

FSF tackar för de fina gåvorna!

Hämtat ur Silverräven

Läste i Sala Släktforskarförenings medlemsblad om att de med hjälp av ALU-arbetare har skrivit av en hel del kyrkböcker.

För **Kila** dödböcker 1921-1924, **Kumla** dödböcker 1921-1927, **Norrby** födelseböcker 1897-1920, vigselböcker 1871-1920, dödböcker 1872-1927.

Sala landsförsamling födelseböcker 1883-1896, dödböcker 1921-1927, **Sala stadsförsamling** födelseböcker 1747-1920, vigselböcker 1747-1920, dödböcker 1747-1927 och slutligen för **Tärna** dödbok 1921-1927.

Koppla av med en kopp kaffe i
släktforskarlokalen!
5 kr inkl påtår

Svensk-amerikanska tidningar

Svenska Emigrantinstitutet håller på att data-registrera dödsnotiser i svensk-amerikanska tidningar. Det gäller tidningen Svenska Amerikanaren-Tribunen som finns på rullfilm hos Riksarkivet i Stockholm och Svenska Emigrantinstitutet i Växjö är först ut med 41.000 notiser från åren 1866-1939.

Vissa av notiserna har fylliga levnadsberättelser över de avlidnas verksamhet i USA. I databasen tas inte sådan text med utan det ges hänvisning till vilken dag tidningen publicerats och om det finns nekrolog el dyl. Databasen finns i Växjö och hos Bertil Grundström i Tranås.

(*Värmlands-Anor* 1999;1, sid 3)

FSF Butiken

Litteratur, blanketter, antavlor mm

Almanacka	120:-/st
Anderö H, <i>Läsebok för släktforskare "Tuppen"</i>	130:-/st
Andersson/Anderö, <i>Ordbok för släktforskare</i>	170:-/st
Lagerkranz G, <i>Svenska sjukdomsnamn</i>	120:-/st
Lungsjö B, <i>Släktforskarens uppslagsbok</i>	190:-/st
Ansedlar, block	35:-/st
Antavlor, block 4 generationer	30:-/st
Antavla, rulle 8 generationer	30:-/st
FSF Skriftserie	
Nr 1, <i>Liv och död i laga ordning</i>	40:-/st
Nr 2, <i>För brödfödans skull</i>	40:-/st
Paketpris Nr 1+2	75:-
Lintrup J, <i>Latin för släktforskare</i>	60:-/st
Larsson K S, <i>Bergsmansgravvårdar på By kyrkogård</i>	95:-/st
Öberg L, sammanställning av <i>Den svenska barnmorskans historia i årtal</i> Kopierad	10:-/st

Kostnad för kopiering

Vi har nu slutit ett avtal med Studieförbundet Vuxenskolan gällande kopiering. För medlemmar i FSF blir kostnaden:

1 - 9 kopior 2:00/st
10 - flera 1:50/st

Vill du kopiera en större mängd kontakta då först styrelsen så kan vi diskutera priset för detta. För icke medlemmar tar vi ut ett högre pris.

Soldatinventeringsprojektet

av *Lotta Lygdman och Birgitta Sjögren*
Soldatforskare

Här kommer några synpunkter och upplevelser kring soldatforskningen.

Att soldatforska är inte någon dans på rosor. Det tar tid och kräver mycket tålamod, och framför allt noggrannhet från dem som forskar.

När man forskar på soldaterna, börjar man med att gå igenom GMR = Generalmönsterrullorna. Där finns Västmanlands regemente med alla sina kompanier filmade. För vår del som forskar på Nr 2 Folkare och Nr 7 Bergs kompanier, rör det sig om 150 rotar per kompani. Detta innebär alltså 150 soldater i varje kompani. I GMR får man reda på soldatens namn, rotenummer, födelseförsamling, födelseår och dag, antagningsår, avskedsår, ålder, tjänstear, längd, civilstånd, deras uppförande, samt om de fått någon utmärkelse t ex svärdsmedaljen.

Ofta stämmer tyvärr inte uppgifterna som uppges i GMR, men då får man ta till alla tänkbara sökvägar, och med lite fantasi och envishet går allt. Har vi tur så dyker soldaten upp förr eller senare.

Uppgifterna om soldaterna och deras familjesituation m m hämtar vi ur respektive församlings husförhörslängder, födelseböcker, vigselböcker och dödböcker.

Vi som arbetar med soldatforskningen just nu, har båda erfarenhet av släktforskning sedan tidigare, vilket är en fördel i detta arbete. Det är spännande och intressant att få följa soldaten i livets alla skeden.

Här vill vi visa två soldater ur Folkare kompani och deras livsöden:

Soldat Nr 85 Åkerlund

Rote: Kolarbo, Folkärna. Antagen 1847 16/12. Avskedad 1872 26/6. Åkerlund Anders Jansson f. 1822 21/1 i Kolarbo, Folkärna. Gift 1843 21/1 med Carolina Bemström f. 1819 17/5 i Tallbo, Garpenberg.

Anders Åkerlund avskedades för Chronisk Reumatism. Han var hemmansägare i Kolarbo, där han också dog 1902 1/3, 80 år gammal, av ålderdomsbräcklighet. Hans hustru Carolina dog i Kolarbo 1890 26/1, 70 år gammal, av lungrot.

Barn:

Johan Fredrik f. 1843 12/3 i Mörtarbo, Folkärna.
Blir soldat Nr 80 Westman

Anna Stina f. 1846 19/1 i Mörtarbo, Folkärna.

Anders Wilhelm f. 1849 17/12 i Kolarbo, Folkärna.

Johanna Carolina f. 1852 18/12 i Kolarbo, Folkärna

Lars Erik f. 1858 20/1 i Kolarbo, Folkärna. Blir soldat Nr 85 Åkerlund.

Soldat Nr 69 Söderqvist

Rote: Sör Nävde, Grytnäs. Antagen 1843 7/3. Avskedad 1864 28/6. Söderqvist Eric Jansson f. 1819 5/11 i Lejde, Folkärna. Gift första gången 1845 18/1 med Anna Mattsdotter f. 1815 2/7 i Lilla Dicka, Folkärna. Gift andra gången 1879 26/12 med Greta Persdotter f. 1844 25/1 i Sonbo, Folkärna.

Eric var statdräng i By. Han dog 1886 16/8, 67 år gammal, i Jugansbo, By. Första hustrun dog 1864 26/11 i Mästerbo, Grytnäs, 49 år gammal, av nervfeber. Den andra hustrun dog 1909 10/8 i Storbyn, By, 65 år gammal, av Kräfta.

Barn i första giften:

Stina f. 1845 10/5 i Brillingsnäs, Folkärna. Enögd från födseln. Död 1878 20/12 i Jugansbo, By.

Anna f. 1847 5/1 i Brillingsnäs, Folkärna. Föddes blind, blir senare även döv. Död 1893 14/4 i Jugansbo, By.

Johan f. 1850 18/9 i Sör Nävde, Grytnäs. Föddes blind, blir senare även döv och när fadern dör blir han också sinnesrubbad. Död 1897 11/12 på fattighuset i Norrbyn, By.

Dödfött barn 1855 21/5 i Pellbo, Folkärna.

Ur GMR 1864 har vi hämtat följande uppgifter.

Utdrag ur Nr 2 Folkare Kompanis Straffrulla.

Nr 69 Söderqvist Eric Janssons bestraffningar:

1844 30/5	12 timmars arrest för fylleri
1850 14/5	2 dygns arrest för fylleri
1852 29/1	2 dygns arrest för fylleri
1857 18/6	25 prygel för fylleri
1860 7/11	25 prygel för fylleri
1864 22/6	6 dagars mörk arrest för fylleri

Som ni ser av de två ovanstående exemplen, så är varje soldats livsöde unikt. Vi kommer säkert att finna flera soldatöden innan vi har nått vårt mål och kommit så långt bak i tiden som till år 1684 då den första mönstringen ägde rum.

Tack för ordet!

Bokrecensioner

Svenska knektar

Indelta soldater, ryttare och båtsmän i krig och fred

Författare: Lars Ericson

Utgiven av Historiska Media 1997

Svenska knektar skildrar den indelte soldaten, båtsmannen och ryttaren under det yngre indelningsverket 1682–1901. Efter en historisk återblick får vi reda på beslutsgrunderna för indelningsverket. Riktlinjerna för hur infanteriet, örlogsflottan och kavalleriet ska få sitt manskap beskrivs. Soldaternas villkor både i krig och fred utreds liksom villkorens förändring över tid.

Vi får även följa hur livet gestaltar sig för en del soldater och deras familjer. Så återberättas t ex dragonen Bergfelts liv och leverne. Hur det kom sig att han blev dragon, att han gifte sig och fick flera barn och sedermera omkom på fjället efter att ha deltagit i Armfelts fälttåg i Norge. Vi får också en inblick i hur de svenska soldaterna som blev krigsfångar hade det.

En lättläst och läsvärd bok för alla historiskt intresserade. För oss i FSF som just startat en soldatinventering är boken oumbärlig eftersom den innehåller det yngre indelningsverkets hela uppbyggnad. Dessutom finns för oss släktforskare ett speciellt kapitel där vi lär oss "Hur jag finner min egen Rasken".

Något om Bensåsen – byn som försvann

Om en gammal by i Södra Dalarnas finnmark

Författare: Ingegerd Troedsson

Pris: 25:–

Vi får här följa den första inbyggaren finnen Jöns Persson som 1618 fick kung Gustaf II Adolfs brev på att han fick bygga och upptaga ett torpställe uppå *Ljusfallsskogen*. Det ursprungliga fribrevet, har följt släkter efter släkter för att slutligen hamna i Dala-Husby. Hur detta fribrev har kunnat bevaras alltsedan Jöns Persson Finnes första rökiga finnpörte är fantastiskt. Hans avkommor skapade i Bensåsen Erkesåsen och Ollasbyn förenade genom Ollasby-gattu.

Denna Jöns Persson Finne återfinns sedan i olika skattelängder ibland i By socknen och ibland i Garpenbergs socken. Det är en dragkamp mellan

socknarna, Garpenbergs bruk som ville ha skogen för kolningen som behövdes för gruvdriften och By för järmfyndigheten. Enligt Carl Larsson i By överfördes Bensåsen slutligen till Garpenbergs socken år 1677, en uppgift som sedan bara har godtagits av alla.

Bland de övriga handlingar som kom fram i Dala-Husby fanns även ett från *högvälborne herr landshövdingen* om att Bensåsen den 6 september 1667 blivit lagd ifrån By under Garpenbergs socken efter en tingsrannsakning. By socken förlorade Bensåsen tio år tidigare än vad Carl Larsson i By och andra har hävdat.

Bensåsen blev en av Garpenbergs största byar men under slutet av 1800-talet började Garpenbergs bruk och sedan staten att köpa upp gård efter gård. I en artikel hösten 1996 i Södra Dalarnes Tidning berättades det om att Bensåsen går i graven. Den siste arrendatorn i byn flyttar och skogen får ta tillbaka den mark som generation efter generation har slitit med för att få sin bärgning.

Ett häfte på 28 sidor fullspäckat med information om Bensåsen och dess inbyggare. Finns att köpa på bokhandeln i Avesta för 25:–.

Bergsmansgravvårdar på By kyrkogård

Ett tidsdokument

Författare: K. Sune Larsson

Tryck: Centrum Tryck, Avesta 1999, 63 sid.

Pris 95:–

Boken börjar med frågan, varför finns det flera bergsmansgravvårdar på By kyrkogård än på grannkyrkogårdarna? Och författaren ger oss svar eller flera på denna fråga.

Gravvårdar kan ge oss intressanta upplysningar om en bygds personer. Vi får i denna bok en trevlig rundvandring bland bergsmansgravvårdarna på By sockens kyrkogård där det finns ett stort antal bevarade på vilka det står bergsman, bergsänka, bergsmansdotter eller t o m bergsmanssonens hustru. By socken är unikt när det gäller gravvårdar, i det omkringliggande socknarna finns de bara i undantagsfall bevarade.

Ett stort antal bergsmansgårdar och gravvårdar behandlas lättförståeligt och uttömmande. Boken innehåller även fina foton, kartor och litteraturlista.

Landsantikvarie Jan Raihle skriver i sitt förord "en uttömmande *kyrkogårdsvandring* för bysockenborna, men den tjänar också som modell för släkt- och hembygdsforskning i andra socknar". Med andra ord en bok för oss alla.

Efterlysningar I

Du som svarar på någon av efterlysningarna hör gärna av dig till redaktionen om detta. Det kan finnas fler som har nytta av informationen.

1999:2

Efterlyser smeden **Nils Hallman** vid Avesta bruk och hans hustru **Katarina Persdotter** och deras son **Olof** f omk 1720. Du som forskar om smeder och har stött på denna familj kontakta

Barbro Envall
Norrbyg 3 C
723 43 Västerås
tel 021-189 232

1999:3

Efterlyser **Jäfvert Maria** f 1738? Okänd ort. Hon var barmorska i Estuna och gifter sig 1793-05-29 med **Grönlund**.

Villy Viklund
Mittgången 3
831 61 Östersund

1999:4

Efterlyser föräldrar och syskon till **Anders Andersson Rutberg** f 1737 d 1805, gift med **Anna Larsdotter** hennes far hette **Lars Persson** f 1713 d 1782. Anders och Anna hade fyra barn:

Anders f 1764
Lars f 1767 /11
Anna f 1774 1/8
Karin f 1779 27/3

Sonen **Anders Andersson** gifter sig med **Anna Mattsdotter** f 1767 i Backberga (tror jag), de är min mormors mormors föräldrar. Om någon har information eller själv är släkt vill jag gärna ha kontakt med er.

Jag söker även släktingar till **Daniel Hansson** f 1777 Gärdebyn Rättvik och **Anna Andersdotter** f 1776 Utby Rättvik.

Ewa Sellström
Ångermanlandsgatan 16 b, 9tr
891 35 Örnsköldsvik
tel 0660-76336

eller till Ewas föräldrar:
Rödvattnet 4676
895 93 Bredbyn
tel 0661-51016

BINGO LOTTO

Vinstlista för vårens spelkvällar

Vecka	Serie- lottnummer	Vinster
V19	1750:45601-45625 1756:25426-25450	1 st 100:- -
V20	1851:54276-54300 1857:37776-37800	1 st 100:- -
V21	1953:44051-44075 1959:32776-32800	1 st 100:- 2 st 100:-
V22	2063:29851-29875 2070:23376-23400	1 st 100:- -

Ett stort TACK till er alla som under våren har köpt lotter från föreningen. Vill du kontrollera dina lotter så finns det en pärm med dragningslistor i vår medlemslokal Myrgatan 3 (ingång Vuxenskolan).

Vill du prenumerera på **BINGOLOTTER** Ring till föreningslokalen tel 0226-510 59 så berättar vi hur du skall göra för att få lotterna hemskickade till spellördagen. Förutom att du kan vinna en slant är detta en bra chans för föreningen att få in pengar till mikrokort.

Lördagen den 28 augusti är det dags att bänka sig i sköna soffan framför TVn. Denna gång får vi inte se Loket men Lasse är ju en bra ersättare och vi fortsätter naturligtvis att sälja lotter som vanligt. Skynda till lokalen och handla!

Adresser på Internet

Du finner Värmlands Släktforskarförening under adress: <http://www.genealogi.se/varmland/index.htm>. Deras hemsida är uppbyggd ungefär som Dalarötter och det finns även en länk från Sveriges Släktforskarförbunds Rötter. Deras hemsida hittar du under adressen: <http://www.abc.se/~m2976/ssff/>.

Om du forskar i Skåne, Bleking och Halland kan du kolla hur långt Demografiska Databasen Södra Sverige har kommit med att lägga ut ovan nämnda landskaps kyrkböcker på internet. Adressen är <http://195.67.10.227/default.htm>.

Vill du få information om deras arbete kan du knappa in adress: <http://ddss.klm.se>.

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:

Folkare Släktforskarförening
Box 85
S-774 22 AVESTA
Sverige

B

FÖRENINGSBREV

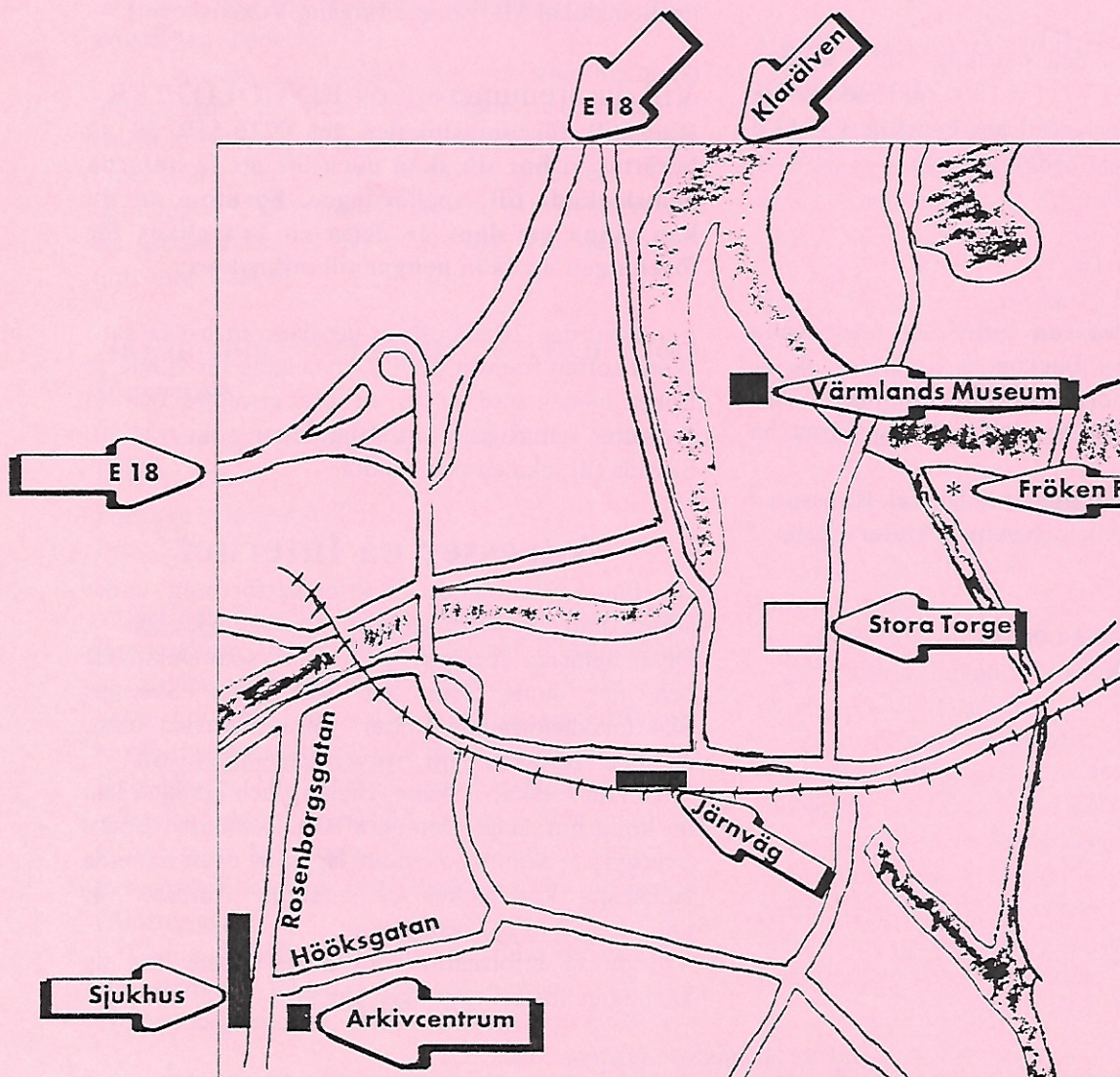
Vikström Barbro
Mattsbogatan 20 E

774 40 Avesta

Välkomna till Karlstad!

Värmlands Släktforskarförening
och medarrangören, Föreningen
för Smedsläktforskning, hälsar
alla hjärtligt välkomna till årets
Släktforskar dagar

Föreläsningarna
äger rum på
**Central-
sjukhusets
föreläsningssal.**
Tvärs över gatan
ligger
Arkivcentrum,
Hööksgatan 2, där
alla utställningar
och NordGen-
föreläsningarna
äger rum.